

POSTANOWIENIE

23 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 23 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie
przeciwko G. B.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej G. B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 22 listopada 2022 r., I ACa 503/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania
kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł
z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie
w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie
tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia
zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze zasądził od pozwanego G. B. na rzecz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie kwotę 1 250 687,90 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania oraz umorzył postępowanie w części objętej cofnięciem pozwu. Apelacja pozwanego została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 22 listopada 2022

r.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz zachodzi potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, odnosząca się do art. 39b ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (tekst jedn.: Dz.U. z .2024 r., poz. 589, dalej: „u.g.n.S.P”) i dotycząca tego, czy przepis ten jest normą bezwzględnie czy względnie obowiązującą; czy w sytuacji uregulowania, w zawartej przed dniem wejścia w życie tego przepisu, umowie dzierżawy, kwoty należnej z tytułu bezumownego użytkowania gruntów po jej wygaśnięciu, Sąd ustala należność z tego tytułu na podstawie tego przepisu czy postanowienia umowy. Skarżący podniósł, że Sąd Najwyższy różnie rozstrzygał te kwestie w orzeczeniach przytoczonych we wniosku o przyjęcie skargi.

W nawiązaniu do pierwszej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz poglądów nauki, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14). Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy zwracaniu się przez sąd powszechny z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 k.p.c., zawrzeć we wniosku pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność proponowanego sposobu ich rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji przedstawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 oraz z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Powołanie się na drugą przyczynę kasacyjną nakłada na skarżącego powinność wykazania braku zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych – zróżnicowanych albo sprzecznych – orzeczeń albo decyzji procesowych. Ta przyczyna nie zachodzi w sytuacji, gdy po okresie rozbieżnych poglądów prawnych i wydawania odmiennych rozstrzygnięć, doszło do ich wyjaśnienia i ustabilizowania.

Odnosząc powyższe wskazania do wniosku pozwanego o przyjęcie skargi należy wskazać, że wykładnia art. 39b u.g.n.S.P., akcentująca jej aspekt celowościowy, jest przedmiotem orzeczeń sądów powszechnych, Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, odnoszących się podniesionych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi zagadnień prawnych (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 18 października 2016 r., P 123/15, OTK-A 2016/80 ; wyroki Sądu Najwyższego z 15 lutego 2018 r., IV CSK 255/17; z 10 stycznia 2017 r.

V CSK 176/16 i z 23 czerwca 2016 r., V CSK 613/15, OSNC-ZD 2017/2/36). Nie ma zatem cech nowości i nie wymaga kolejnego odniesienia się do tej kwestii przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi pozwanego, niezależnie od trafności zapatrywania, że art.39b ust. 1 u.g.n.S.P nakłada obowiązek zapłaty wynagrodzenia w określonej wysokości na każdą osobę władającą bez tytułu prawnego nieruchomością wchodzącą w skład Zasobu, nie wiążąc tego obowiązku z niewykonaniem uprzednio istniejącego stosunku umownego. Obejmuje zatem zarówno taki stan faktyczny, w którym tytuł ten odpadł wobec wygaśnięcia stosunku prawnego, jak i taki, w którym władający gruntem nigdy nie miał do tego tytułu prawnego. Trafność tego poglądu wzmacnia odwołanie się intencji ustawodawcy wskazanych w uzasadnieniu prac komisji nadzwyczajnej do projektu ustawy nowelizującej i związanym z przeciwdziałaniem praktyce niezwracania dzierżawionego gruntu po zakończeniu umów dzierżawy w celu uzyskania dopłat bezpośrednich oraz celowością wprowadzenia wynagrodzenia o charakterze ryczałtowym obowiązującym w stosunku do wszystkich podmiotów władających gruntami należącymi do Zasobu bez tytułu prawnego na terenie całego kraju, niezależnie od dobrej lub złej wiary lub wytoczenia powództwa o zwrot rzeczy. Ma on przeciwdziałać tzw. dzikim dzierżawcom i sankcjonować osoby bezprawnie korzystające z nieruchomości oraz motywować te osoby do terminowego zwrotu po wygaśnięciu stosunku prawnego.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.:Dz. U. z 2023 r. poz. 1935).

[SOP]

[a!]

